

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Hany Douskové a JUDr. Dany Slavíkové ve věci **projednání pozůstalosti po Miloslavu P.**, narozeném dne xxx, r. č. xxx, naposledy trvalým pobytem xxx, xxx, zemřelém xxx se zanecháním závěti a listiny o vydědění,

jehož účastníky jsou:

1) **pozůstalá manželka a závětní dědička Lenka B.**, nar. xxx, r. č. xxx, bytem xxx, xxx, zastoupená JUDr. Lubošem Vosykou, advokátem se sídlem Praha 5, Zázvorkova 2006/8,

2) **pozůstalá dcera Lenka T.**, nar. xxx, r. č. xxx, bytem xxx, xxx,

3) **pozůstalý syn Jan P.**, nar. xxx, r. č. xxx, bytem xxx, xxx,

účastníci 2) a 3) zastoupeni JUDr. Janem Žákem, advokátem se sídlem Praha 2, Anny Letenské 34/7,

k odvolání Lenky B. (shora) proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 27. 2. 2020, č. j. 34 D 98/2019-148,

takto:

- I. Usnesení soudu I. stupně **se** ve výroku I. **potvrzuje**.
- II. Ve výroku II. a) bodě 2) **se** usnesení soudu I. stupně **mění** tak, že do pozůstalosti patří celek tam uvedených práv a povinností ve výši 89 673,42 Kč, ve výroku II. a) bodě 3) tak, že do pozůstalosti patří celek tam uvedených práv a povinností ve výši 57 096,00 Kč a ve výroku II. b) tak, že polovina práv a povinností k účtům uvedeným v tomto výroku v bodech 2) a 3) poz. manželce nepatří, bod 4) se označuje jako bod 2) a výrok se doplňuje o nový bod 3) podle kterého patří poz. manželce pohledávka vůči pozůstalosti ve výši 73 384,71 Kč. Jinak **se** usnesení ve výroku II. **potvrzuje**.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně podle § 162 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních (dále jen z. ř. s.) výrokem I. určil obvyklou cenu majetku náležejícího do společného jmění zůstavitele a jeho manželky Lenky B. (dále jen SJM) částkou 4 686 769,42 Kč, s tím, že dluhy nebyly zjištěny. Výrokem II. určil, co z tohoto majetku patří do pozůstalosti a co patří pozůstalé manželce. U veškerého majetku určil, že stejný díl patří do pozůstalosti a stejný díl pozůstalé manželce. Takto rozhodl o jednotce číslo xxx byt, zapsané na LV č. xxx pro k. ú. xxx, u Katastrálního úřadu pro hl. město Prahu, Katastrálního pracoviště Praha, vymezené v bytovém domě xxx čp. xxx, xxx a xxx - stavbě, která je součástí pozemku parc. č. xxx, zastavěná plocha a nádvoří, zapsaného na LV č. xxx, s podílem 659/87979 na společných částech nemovitosti a na pozemku, v obvyklé ceně 4 490 000 Kč – dále jen „bytová jednotka“ (do pozůstalosti patří 1/2 a poz. manželce rovněž 1/2), o právech a povinnostech souvisejících s účtem

vedeným na jméno zůstavitele u Komerční banky, a. s., ve výši 89 673,42 Kč (do pozůstalosti patří ½ ve výši 44 836,71 Kč a poz. manželce rovněž ½ ve výši 44 836,71 Kč), o právech a povinnostech souvisejících se smlouvou o doplňkovém penzijním spoření, vedenou na jméno zůstavitele u KB Penzijní společnosti, a. s., ve výši 57 096,00 Kč (do pozůstalosti patří ½ ve výši 28 548,00 Kč a poz. manželce rovněž ½ ve výši 28 548,00 Kč) a o automobilu zn. Škoda Fabia v obvyklé ceně 50 000,00 Kč (do pozůstalosti patří ½ v obvyklé ceně 25 000,00 Kč a poz. manželce rovněž ½ v obvyklé ceně 25 000,00 Kč). Dluhy nejsou žádné.

2. V odůvodnění soud I. stupně uvedl, že zůstavitel zanechal závět' sepsanou notářským zápisem, v níž ustanovil dědičkou veškeré pozůstalosti manželku Lenku B. Dále zanechal listinu sepsanou rovněž notářským zápisem, kterou vydědil dceru Lenku T. a syna Jana P. Jako dědicové ze zákona by přicházeli v úvahu v první dědičné třídě manželka Lenka B., dcera Lenka T. a syn Jan P. Závět' zůstavitele uznali všichni účastníci za pravou a platnou. Listinu o vyděděním uznala pozůstalá manželka za pravou a platnou. Děti zůstavitele Lenka T. a Jan P. uznali tuto listinu za pravou, ale zpochybňují její platnost, s tím, že u nich nejsou naplněny zákonné důvody vyděděním podle § 1646 odst. 1 občanského zákoníku (pozn.: zák. č. 89/2012 Sb., dále jen „o. z.“) ani § 1647 o. z., jsou nepominutelnými dědici a mají právo na povinný díl. Výše povinného dílu se odvozuje od obvyklé ceny pozůstalosti určené podle § 180 odst. 1 z. ř. s. a nepominutelní dědici jsou ve smyslu § 113 účastníky řízení. Soud postupoval podle § 162 odst. 1 z. ř. s. a podle výsledků provedeného šetření, výpovědí účastníků a předložených důkazů stanovil obvyklou cenu jmění patřícího do společného jmění zůstavitele a pozůstalé manželky ke dni smrti zůstavitele.
3. Další část odůvodnění obsahuje soupis majetku v SJM, který je předmětem vypořádání, včetně obvyklé ceny tohoto majetku. Blíže se zabývá určením obvyklé ceny bytové jednotky, u níž vycházel soud ze znaleckého posudku Znalecké společnosti s. r. o., č. ZP-19023, který předložili dcera a syn zůstavitele. V této souvislosti soud citoval ustanovení § 125, § 127 odst. 1 a § 127a zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a zdůraznil, že uvedený znalecký posudek má všechny náležitosti, proto se ve smyslu § 127a o. s. ř. posuzuje stejně, jako by šlo o znalecký posudek opatřený soudem, a jde o důkazní prostředek. Za této situace nevycházel z ocenění realitní kanceláří VLTAVÍN REALITY A FINANCE s. r. o., které v řízení předložila poz. manželka. Poz. manželka závěry znaleckého posudku nezpochybnila ani nenavrhla jeho přezkoumání jiným znalcem. Obvyklá cena majetku ve společném jmění manželů tak činí ke dni úmrtí zůstavitele celkem 4 686 769,42 Kč, dluhy nebyly zjištěny. Majetek v SJM byl vypořádán rovným dílem.
4. Proti usnesení soudu I. stupně podala odvolání poz. manželka Lenka B., nejprve bez uvedení důvodů (blanketní odvolání).
5. V dodatečném zdůvodnění se zabývá výhradně závětí a vyděděním dcery Lenky T. a syna Jana P. (dále jen „děti zůstavitele“). Zdůrazňuje, že děti zůstavitele neměly k zůstaviteli citový vztah, od listopadu 1989 až do jeho úmrtí se s ním nijak nestýkaly. Věc je třeba posuzovat z pohledu dobrých mravů, a takto je namístě vykládat i důvod vyděděním dle § 1646 odst. 1, písm. b) o. z. (neprojeování opravdového zájmu o zůstavitele, jaký by potomek projevoval měl). Vyděděním dětí zůstavitele je jen odrazem jejich celoživotního nezájmu o zůstavitele. Děti zůstavitele usilují o majetkový prospěch, ačkoli je zůstavitel v závěti výslovně žádá, aby obsah jeho závěti nezpochybňovali. Zůstavitelova známá může dosvědčit, jak byl zůstavitel po rozvodu s matkou svých dětí nešťastný zejména proto, že mu soud nepřiznal děti do péče. Odvolatelka poukazuje na malou vzdálenost mezi byty poz. dětí a bytem zůstavitele, která by jim umožňovala dostat se k bydlišti zůstavitele ve velmi krátké době (cca 15 minut). Děti zůstavitele nezpochybňují pravost ani platnost závěti. Popírají-li existenci důvodu pro vyděděním, bude na nich, aby se bránili žalobou a své tvrzení prokazovali. Ze závěti zůstavitele lze dovodit, že zůstavitel od rozvodu v roce 1977

nezná bydliště svých dětí ani nové příjmení dcery po jejím provdání. Nelze se ztotožnit s názorem zástupce poz. dětí, že důvod vydědění není v souladu s judikaturou, ani s názorem, že zůstavitel podlehl tlaku své manželky. Odvolatelka zpochybňuje některá konkrétní tvrzení poz. dětí týkající se zájmu o zůstavitele (pozvání na svatbu, přání k Vánocům) i tvrzení dětí o nezájmu ze strany zůstavitele (poukazem na finanční částku, kterou zůstavitel poslal synovi na vojnu).

6. Navrhovala, aby soud změnil napadené usnesení tak, že uzná prohlášení o vydědění syna Jana P. a jeho potomků, a dcery Lenky a jejích potomků tak, že jsou vyloučeni z práva na povinný díl, a aby potvrdil nabytí majetku připadajícího do dědictví závětní dědičce Lence B.
7. K odvolání se vyjádřili Lenka T. a Jan P. Reagovali již na blanketní odvolání, ke kterému uvedli, že není způsobilé přezkoumání v odvolacím řízení, a pokud nebylo doplněno (byla-li odvolatelka vyzvána soudem k doplnění), navrhovali, aby bylo odmítnuto. Poté, kdy jim bylo zasláno k vyjádření dodatečné odůvodnění odvolání, uvedli, že ani po tomto doplnění neobsahuje odvolání důvody, pro které shledává pozůstalá manželka napadené usnesení nesprávným, či shledává vady řízení, které mohly mít za následek nesprávnost usnesení. Namísto odvolacích důvodů, které by měly vztah k napadenému usnesení, vede pozůstalá manželka jen polemiku k otázce existence důvodů pro vydědění. Uvedená polemika je nepřiléhavá a jako odvolací argumentace je zcela irelevantní. Doplnění odvolání se zcela mýjí se skutkovým stavem či právním hodnocením podstatným pro posouzení správnosti napadeného usnesení. Odvolání je zcela nedůvodné. Usnesením bylo rozhodnuto věcně správně a jeho vydání nepředcházela žádná vada řízení. Navrhovali, aby odvolací soud napadené usnesení potvrdil.
8. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. správnost napadeného usnesení soudem I. stupně a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné, resp. je důvodné jen v nepatrném rozsahu, a ze zcela jiných důvodů, než které uvádí odvolatelka.
9. Odvolací soud především zdůrazňuje, že z odvolání ani po jeho doplnění není zřejmé, v čem spatřuje odvolatelka nesprávnost napadeného usnesení (které výroky tohoto usnesení napadá a proč) a čeho se domáhá (tj. jaké rozhodnutí odvolacího soudu ve vztahu k napadenému usnesení požaduje). Odvolatelem uváděné námitky se týkají prohlášení o vydědění dětí zůstavitele a rozhodování o platnosti tohoto vydědění (existence zákonného důvodu pro vydědění), nikoli otázek, které byly předmětem napadeného usnesení (obvyklá cena SJM, rozdělení SJM mezi pozůstalost a pozůstalého manžela). Odvolací soud proto napadené usnesení přezkoumal bez ohledu na chybějící odvolací důvod (§ 28 z. ř. s.).
10. Podle § 162 odst. 1 z. ř. s., zaniklo-li manželství zůstavitele jeho smrtí, soud usnesením stanoví obvyklou cenu majetku patřícího do společného jmění zůstavitele a pozůstalého manžela ke dni smrti zůstavitele a schválí dohodu pozůstalého manžela s dědici o vypořádání majetku patřícího do společného jmění manželů, není-li v rozporu s pokyny, které zůstavitel ještě za svého života udělil ohledně svého majetku pro případ smrti, popřípadě se zákonem. Nedojde-li k dohodě, soud usnesením podle zásad uvedených v občanském zákoníku, určí, jaký majetek ze společného jmění patří do pozůstalostního jmění a jaký majetek patří pozůstalému manželovi, popřípadě též stanoví pohledávku, potřebnou k vypořádání majetku ze společného jmění (§ 162 odst. 2 z. ř. s.). Zůstavitelův manžel je účastníkem řízení, jde-li v něm o rozhodnutí o právech a povinnostech ze společného jmění při zániku manželství smrtí zůstavitele (§ 111 z. ř. s.). Nepominutelní dědici jsou účastníky, jde-li v řízení o soupis, určení obvyklé ceny pozůstalosti a o vypořádání povinného dílu (§ 113 z. ř. s.).
11. V tomto případě zaniklo manželství zůstavitele jeho smrtí, bylo proto třeba podle § 162 z. ř. s. provést vypořádání majetku, který měl v SJM s odvolatelkou. Odvolací soud zdůrazňuje,

že závisí-li posouzení platnosti vydědění na skutkových zjištěních (o existenci či neexistenci důvodů vydědění), nemůže takové posouzení provádět soud v rámci řízení o pozůstalosti, které má povahu řízení nesporného. To však nemění nic na tom, že dokud není o platnosti vydědění pravomocně rozhodnuto (což není možné v řízení o pozůstalosti, ale pouze v řízení sporném), musí být s nepominutelným dědicem, který platnost svého vydědění zpochybňuje, jednáno jako s účastníkem v rozsahu, který mu přiznává ustanovení § 113 z. ř. s. To se týká i otázky určení obvyklé ceny pozůstalosti, která se odvozuje také od určení obvyklé ceny majetku v SJM a jeho vypořádání podle § 162 z. ř. s., tedy od napadeného usnesení.

12. Mezi poz. manželkou a dětmi zůstavitele jako účastníky řízení o vypořádání SJM v rámci řízení o pozůstalosti dohoda o vypořádání SJM nepřichází v úvahu vzhledem k jejich sporům, a navíc i proto, že nepominutelný dědic (jehož účast je podle § 113 z. ř. s. omezena na otázky tam uvedené) není dědicem ve smyslu § 110 z. ř. s., který by mohl s poz. manželem uzavírat dohodu o vypořádání SJM. Dohodu podle § 162 odst. 1 z. ř. s. uzavírají s manželem dědici, nikoli nepominutelní dědici (viz text § 162 odst. 1 z. ř. s.). Postup podle § 162 odst. 1 z. ř. s. proto nepřicházel v daném případě úvahu a bylo nutné, aby o vypořádání SJM rozhodl soud podle § 162 odst. 2 z. ř. s. Při tomto rozhodování postupuje soud podle zásad uvedených v občanském zákoníku (viz § 764 odst. 1 a § 742 o. z.). Základním pravidlem je, že podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné (§ 742 odst. 1, písm. a) o. z.). Při vypořádání soud případně stanoví pohledávku, potřebnou k vypořádání SJM (§ 162 odst. 2 z. ř. s.), aby byla zachována hodnota podílů obou manželů.
13. Napadeným usnesením soud výrokem I. stanovil obvyklou cenu majetku patřícího do SJM částkou 4 686 769,42 Kč, tzn., že při rovnosti podílů náleží každému z manželů majetek v ceně $4\,686\,769,42 : 2 = 2\,343\,384,71$ Kč. U bytové jednotky soud správně vycházel z obvyklé ceny, jak byla určena znaleckým posudkem Znalecké společnosti s. r. o. K této otázce odvolací soud blíže odkazuje na odůvodnění napadeného usnesení včetně citace příslušných ustanovení o. s. ř. o důkazu znaleckým posudkem. Ve výroku II. napadeného usnesení jsou shora uvedené podíly přesně zachovány. Za situace, kdy poz. manželka je dle závěti jedinou dědičkou (poz. děti závět' nezpochybňují a jejich právo jako nepominutelných dědiců, bude-li vydědění neplatné, se omezuje na výplatu povinného dílu), nelze zásadně nic namítat ani proti postupu, při kterém připadá každá majetková položka ze SJM jednou polovinou do pozůstalosti a jednou polovinou poz. manželce. Tento postup však není namístě, jedná-li se o účty u banky, vedené na jméno jednoho z manželů. Vzhledem k tomu, že majitelem účtu je pouze osoba, pro kterou byl účet zřízen (srov. § 2662 a násl. o. z.), a majitelem účtu u Komerční banky, a. s. uvedeného ve výroku II. a) a b) pod položkou 2) i oprávněným z doplňkového penzijního spoření u KB Penzijní společnosti, a. s., uvedeného ve výroku II. a) a b) pod položkou 3), byl pouze zůstavitel, je vhodnější takové vypořádání, při kterém práva a povinnosti k těmto účtům případnou do pozůstalosti a poz. manželce případně pohledávka ve výši odpovídající polovině obvyklé ceny těchto položek.
14. Ze všech výše uvedených důvodů odvolací soud napadené usnesení ve výroku I. potvrdil jako věcně správné (§ 219 o. s. ř.) a výrok II. změnil pouze v tom, že práva a povinnosti k účtům vedeným na jednoho z manželů (zůstavitele) připadají jen tomuto manželovi (tj. do pozůstalosti) a podíl druhého manžela (poz. manželky) se vyrovnává pohledávkou; změna byla provedena podle § 220 odst. 1, písm. a) o. s. ř. Jinak odvolací soud potvrdil i výrok II. jako věcně správný (§ 219 o. s. ř.).
15. Výrok III. tohoto usnesení odvolacího soudu o nákladech odvolacího řízení vychází z ustanovení § 132 a § 128 z. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat dovolání za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř., do 2 měsíců od doručení tohoto usnesení, prostřednictvím soudu I. stupně k Nejvyššímu soudu ČR. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat pouze dovolací soud.

Praha 7. července 2020

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu